

EXPUNERE DE MOTIVE

Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, statuează la art. 101 că *"(1) După absolvirea învățământului gimnazial, elevii susțin evaluarea națională, obligatorie. Evaluarea națională a absolvenților clasei a VIII-a constă în probe la disciplinele limba și literatura română, matematică, respectiv limba maternă, pentru elevii care au urmat studiile gimnaziale într-o limbă a minorităților naționale și opțional pentru elevii care au studiat limba maternă conform art. 60 alin. (5), fiind organizată conform metodologiei aprobate prin ordin al ministrului educației. (2) Unitățile de învățământ liceal pot organiza concurs de admitere în clasa a IX-a, pentru anumite specializări sau pentru toate specializările, pentru maximum 50% din numărul de locuri atribuite prin planul de școlarizare, raportat la numărul de formațiuni de studiu după susținerea de către elevi a evaluării naționale. (3) Până la 10% dintre locuri sunt ocupate prioritar, pe baza rezultatelor obținute la evaluarea națională și conform opțiunilor exprimate, prin repartiziție computerizată, de către elevi cu dizabilități și/sau CES și de către elevi de etnie romă. (4) Locurile rămase neocupate după organizarea concursului și repartizarea în urma acestuia conform alin. (2) și (3) se atribuie pe baza rezultatelor obținute la evaluarea națională, conform opțiunilor exprimate, prin repartiziție computerizată. [...]"*

În prezent, art. 248 alin. (4) din Legea nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, prevede că: *"admiterea la liceu și evaluarea națională organizată la finalul clasei a VIII-a se vor desfășura în conformitate cu prevederile prezentei legi începând cu generația de elevi înscriși în clasa a V-a în anul școlar 2023-2024."*

În baza acestor prevederi legale, în vigoare din anul 2023, Ministerul Educației și Cercetării a elaborat și pus în transparență decizională un proiect de ordin pentru aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a repartizării și admiterii în învățământul liceal și a Calendarului repartizării și admiterii în învățământul liceal pentru anul școlar 2027-2028.

Procedura propusă prin acest ordin a adus un val de critici și argumente împotriva aplicării art. 101 în forma în vigoare considerându-se că metodologia are lacune serioase. Printre criticile aduse se numără renunțarea la supravegherea video în sălile de examen, care sunt considerate o garanție a corectitudinii, ridicând suspiciuni serioase privind corectitudinea desfășurării examenului.

La fel de neclare sunt modul de corectare a lucrărilor, regimul contestațiilor și felul în care fiecare liceu își stabilește propriile probe.

Consiliul de administrație al fiecărui liceu stabilește, prin hotărâre proprie, disciplinele la care se dă concurs, alese dintr-o listă națională de patru combinații de profil, cu câte trei discipline fiecare, procedura de organizare, criteriile de admitere, modul de calcul al mediei de admitere și criteriile de departajare atunci când doi candidați termină la egalitate. Inspectoratul școlar doar avizează această procedură.

De asemenea, se prevede că, la calculul mediei de admitere, rezultatele de la probele de admitere vor fi incluse într-o pondere stabilită de fiecare unitate de învățământ, fără un prag minim sau maxim.

Termenul scurt de la adoptarea proiectului de ordin și îndeplinirea obligațiilor prevăzute de acesta, duce la situația de a se lua decizii strategice privind traseul școlar al copiilor într-un interval de câteva săptămâni, ceea ce contravine interesului superior al elevilor, principiu fundamental al Legii nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare.

Acestea sunt doar câteva din aspectele ce necesită clarificare, dar nu oricum, ci printr-o dezbatere și analiză reală, împreună cu profesorii, părinții, elevii și specialiștii în educație. La acest moment sunt prea multe întrebări fără un răspuns clar într-un document care va decide viitorul unor generații de copii.

În plus, Ordinul ministrul educației și cercetării nr. 4.615 din 4 august 2026 privind aprobarea standardelor naționale de evaluare pentru învățământul primar și gimnazial, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 674/14.08.2026, creează cadrul legislativ pentru un sistem unitar și coerent de evaluare și notare. Standardele de evaluare descriu ce știe și ce poate face un elev pentru fiecare competență specifică din programa școlară, pentru trei niveluri de performanță (de bază, consolidat și avansat), fiind instrumente prin care notele pot fi justificate în mod obiectiv și transparent, iar implementarea lor nu presupune înlocuirea notelor/nu schimbă sistemul existent de notare în sistemul preuniversitar.

În acest context, amânarea aplicării modalității de organizare a evaluării naționale și admiterii la liceu, în forma prevăzută la art. 101 din Legea nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, cu doi ani, are ca scop realizarea unei ample consultări cu beneficiarii acestei măsuri și întocmirea unui raport care să reliefeze impactul asupra sistemului de învățământ. În absența unui asemenea instrument, decizia de a permite selecția la nivelul unității de învățământ rămâne o opțiune de politică publică asumată fără o cuantificare prealabilă a costurilor pe care le transferă familiilor și fără o estimare a efectelor asupra elevilor care nu vor putea participa la concurs.

Conform art. 248 alin. (13), metodologia-cadru de organizare și desfășurare a repartizării și admiterii în învățământul liceal, pentru fiecare generație, se aprobă prin ordin al ministrului educației și cercetării și se publică, cel mai târziu la începutul anului școlar.

De asemenea, unitățile de învățământ organizează, pentru filiera vocațională, anterior susținerii evaluării naționale, probe de aptitudini specifice pentru admitere, iar unitățile de învățământ din cadrul învățământului liceal tehnologic și tehnologic dual stabilesc condițiile de acces în colaborare cu operatorii economici parteneri, cu obligația de a publica pe site-ul lor disciplina sau disciplinele la care se susțin probele de aptitudini, programele și procedurile de organizare a acestora, pentru fiecare generație, până cel mai târziu la începutul clasei a VIII-a.

Având în vedere faptul că actualul Guvern este unul interimar, iar anul școlar 2026-2027 va începe peste puțin timp, este imperios necesar a se modifica și completa Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările și completările

ulterioare, prin dezbateră și adoptarea acestei propuneri legislative în procedură de urgență.

În sprijinul celor menționate, în temeiul art. 74 din Constituția României, republicată, s-a elaborat un text de modificare a legislației în vigoare ce are ca obiect de reglementare problematica prezentată.

Având în vedere cele prezentate, supunem această propunere legislativă spre dezbateră și aprobare Parlamentului României.

INIȚIATORI:

Nr. crt.	Numele și prenumele	Grup parlamentar	Semnătura
1	Alexandru - Mihai Ghigiu	PSD	
2	Natalia-Elena Intotero	PSD	
3	Dumitrița Gliga	PSD	
4	Ariana-Oana Bucur	PSD	
5			
6			
7			
8			
9			
10			